

Анвар Обиджон

КЕТМАГИЛ

ШЕЪРЛАР

ТОШКЕНТ
ҒАФУР ҒУЛОМ НОМИДАГИ АДАБИЕТ
ВА САЊАТ НАШРИЕТИ
1985

www.ziyouz.com kutubxonasi

Уз 2
О-14

А $\frac{4702570200 - 54}{М 352(04) - 85}$ 25 — 85

© Гафур Гулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти, 1985 й.

*Ушбу китобчамни дадам Обиджон
Баҳром ўғли хотирасига бағишлай-
ман.*

** * **

*Урилажак дўқлардан,
Узилажак ўқлардан
Омон асра мени, чарх!*

*Туғилажак нафратдан,
Тўқилажак тухматдан
Омон асра мени, чарх!*

*Айтилажак қарғишдан,
Алдаяжак олқишдан
Омон асра мени, чарх!*

*Таъма юқи тузлардан,
Номеҳрибон кўзлардан
Омон асра мени, чарх!*

1974

АБАДИЙДИР НУР ВА ҲАҚИҚАТ

* * *

Нодонларга арзим йўқ менинг,
Сўздан маъно термайди улар.
Номардлардан қарзим йўқ менинг,
Сўрасанг ҳам бермайди улар.

Она юртим, сенга арзим бор:
Ҳақ сўз айтсам, бўлгил мен томон.
Онажоним, сендан қарзим бор:
У — вужудим, танамдаги жон.

1972

ФАРҒОНАЛИКЛАР

Неча хил ғанимлар сочди қаҳрини,
Ийғлашни билмади фарғоналиклар.
Гоҳи дўст тилса-да юрак-бағрини,
Дўст дилин тилмади фарғоналиклар.

Кўрди кўп зилзила, селни, тошқинни,
Кўрди кўп талонни, кўрди босқинни,
Кўрса-да кулбаси юзлаб ёнғинни,
Юртидан жиғмади фарғоналиклар.

Берса ҳам жангларда мингталаб мардин,
Мағрур чиқди қоқиб этакнинг гардин,
Ўткинчи қисматнинг ўткинчи дардин
Назарга илмади фарғоналиклар.

Садоқат бор жойда — диёнат омон,
Сотқинлик ёмондир, хиёнат ёмон,
Ёвга эл бўлмаган каби ҳеч замон,
Ёвни эл қилмади фарғоналиклар.

Меҳмони отда-ю, ўзлари яёв,
Кўзлари сокин-у, қалблари асов,
Зўрларни аския қилди беаёв,
Ожиздан кулмади фарғоналиклар.

Ҳануз ал-Фарғоний биз билан ўйлар,
Нодира то абад ғазалин сўйлар,
Маъмуржон ҳар кеча «Елғиз»ин куйлар,
Гўрда ҳам ўлмади фарғоналиклар.

Тун чўкса, ёр эрур қасоскор сабр,
Порлоқ тонг сари йўл азал сержабр,
Ҳаёт деб курашди... Дунёга ахир —
Бекорга келмади фарғоналиклар.

1982

ҚОДИРИЙНИ ЭСЛАБ

Руҳингизга сиғинганим чоқ
Ҳис қиламан ўзимни руҳсиз.
Дўст қалбида тириксиз,
Бироқ —
Ғаним учун оламда йўқсиз.

Сўнгач, яна чақнайди чақмоқ,
Фазо борки, ёғду ҳамнафас.
Омон бўлса эл,
Она тупроқ,
Сиз охириги Абдулла эмас.

Зотан мангу Замин ва Ҳаёт,
Абадийдир Нур ва Ҳақиқат.
Абадийдир Қалб ва Эътиқод,
Абадийдир Ватан ва Миллат.

Арвоҳингиз бахтли отадек
Юртга боқсин бугун шод бўлиб.
Юртда минглаб Анвар, Отабек
Улғаймоқда темирзот бўлиб.

Улар тўсар ёвуз дарёни
Ва кўчманчи барханларни ҳам.
Узгартирар Ерни,
Самони,
Қилиб чодир, гулханларин жам.

Ҳам борлиқни яшнатиб улар,
Ҳам қўриқлар советлар элин,
Қизилқумда ўсмоқда гуллар,
Мирзачўлда кезмоқда Ленин...

Арвоҳингиз бахтли отадек
Юртга боқсин бугун шод бўлиб.
Юртда минглаб Анвар, Отабек
Улғаймоқда темирзот бўлиб.

1982

ҚИРҒИЗ ДУСТИМГА

Тугилганмиз бир уйда,
Битга ота-онадан.
Жой ажратди чарх бизга
Бошқа-бошқа хонадан.

Бошқа-бошқа даладан
Йиғиб олсак ҳамки дон,
Қолаверди ўртада
Тегирмон ва дастурхон.

Эсла, дўстим,
Қай кузда
Мўл бўлмаган донимиз?
Афсус, гоҳи тандирдан
Талон бўлди нонимиз.

Қонхўр, ёвуз тўдалар
Бизни бирга талашди.
Бизни бирга эзишди,
Бизни бирга алдашди.

Бирга кездик
Қул бўлиб,
Босқинчилар юртида.
Ёнди нодир асарлар
Босқинчилар ўтида.

Бироқ ўтда куймайди
Неки бўлса муқаддас.
Яшайверди қалбларда
Гўрўғлибек ва Манас.

Достонларни асрашга
Қодир экан дилимиз,
Яшинга ҳам дош берар
Бизнинг
Она тилимиз.

Неча очкўз ғанимлар
Уйимизни титишди.
Фақат Ватан ишқини
Уғирлолмай кетишди.

Қўй, сен эски кин билан
Чор тарафга бўйлама.
Карвонларга ортилган
Сандиқларни ўйлама.

Бизга насиб қилмади
Биз тўлатган сандиқлар.
Қолди дардманд юрагу
Кўкракдаги чандиқлар.

Азоб берса чандиқлар,
Инграгаймиз биз ҳамон.
Минг шукурки,
Уртада
Омон қолди тегирмон.

Омон қолди мағрур бош,
Танда — чайир жонимиз.
Айнимаса бас, дўстим,
Келажакда қонимиз.

Туширмайлик қўллардан
Соф қон янглиғ байроқни.
Юракларда асрайлик
Ватанни,
Иттифоқни!

1978

МАРТИН ИДЕН

Далли тугён,
Аламкор бир ҳис
Сигдирмади уни заминга.
Масхарабоз ҳаёт,
Дидсиз қиз,
Молпараст дўст тиг санчди унга.

Олчоқ мулкдор,
Жоҳил ноширлар
Қайдан билсин — недир эҳтирос.
Улар-чун завқ — сўққабош лобар,
Мансаб
Ва пул аталмиш қоғоз.

Ҳақгўйлиги — эркига раҳна,
Мардлик бошга бало бўлган чоқ,
У ўйлади:
Ер — ифлос саҳна,
Туйғу — эрмак,
Инсон — қўғирчоқ.

Яхшилар кўп.
Мистер Жек Лондон
Халос этди уни бу дарддан. —
Тинч сузарди кема...
Ногаҳон —
Сувга отди йигитни бортдан.

...Унга гүё ҳамон недир кам,
Юрагида ҳануз армон,
Кин!
Бетоқат, шўх денгизга боқсам,
Кўз ўнгимда жонланар
Мартин.

Тўлқин увлар,
Тўлганар денгиз,
Қасоскор руҳ юрибди дайдиб.
Соҳил билан жанг қилар тенгсиз,
Даҳшат солар
Қайтиб ва қайтиб.

Исёнкорсан,
О, Мартин, ҳануз,
Энди дардманд денгизсан, аммо,
Қоялар-чи?
Очкўз ва ҳиссиз —
Лордлар юрти — фирибгар дунё.

Қоялар мўрт,
Абадий эмас,
Бироқ бўлмас осон чилпарчин,
Ким айтди: эрк — шунчаки ҳавас?
Эрк бу — кураш,
Бўш келма, Мартин!

1974

МУҚАДДАС ТУЙҒУ

Тафаккурим нигоҳида
Термиламан ўтмишга.
Кимдир бир юз ўнга кирган,
Кимдир бир юз етмишга!

Юз етмиш йил тутаб ўтар
Кимлардир ҳўл ўтиндай.
Ундай одам фақат сиртдан
Кўринади бутундай.

Ҳамза эса қирқ йил яшаб
Айланолди чақмоққа.
Улгурди у минг йилларнинг
Чириндисин ёқмоққа.

У биларди —
Оламда кўп
Сохта қувонч ва шодлик.
Чин инсөн-чун энг буюк бахт
Тўқлик эмас, озодлик...

Бу муқаддас туйғуни чарх
Асрамоқда пок ҳамон.
Бу туйғуни янчиб бўлмас
Қилиб ҳатто тошбўрон.

1981

* * *

Болакайни барвақт уйғотинг,
Қилса қилар бир бор инжиқлик.
Пайдо бўлсин мурғак қалбида
Муқаррар ул тонга интиқлик.

Кўриб қўйсин
Зулмат қўйнида —
Латофатин йўқотган боғни.
Қийналса ҳам, қидириб ўзи —
Топиб олсин ойдин сўқмоқни.

Кўрсин ухлаб ётган қушларни,
Чаҳ-чаҳ солиб булбул сайрашин.
Булбул зотин қўрқита олмас
Калхатларнинг товуш пойлаши.

Соҳил томон чиқиб борган он
Англаб етсин эътиқод, ишқни:
Сойга бир пул замон ва ҳоқон,
Куйлар ўзи севган қўшиқни.

Термиларкан ўйчан ва маъюс
Нурлар жило қилгучи ёққа,
Қаҳри келсин қуёшни тўсган
Баҳайбат ва тошбағир тоққа...

Болакайни барвақт уйғотинг!..

1976

МАШРАБ ДОР ОСТИДА

Мард ва ночор дўстларим,
Қаҳ-қаҳ уринг..
Уляпман.
Мотамсаро турманг жим,
Қаранг, мен ҳам куляпман.

Қаҳ-қаҳ уриб,
Зил дарддан —
Соқит этинг қалбимни.
Кўриб қолай бир марта
Яйраб кулган халқимни.

1975

* * *

Сигаретинг сўнггиси бўлса,
Икки тортим қолдир, оғайни.
Қандай яхши
Кўкда ой тўлса,
Сайру суҳбат пайтидир айни.

Шодон эсанг яширма ҳаргиз,
Кулишайлик,
Суҳбатни безат.
Гаминг бўлса тортмагин ёлғиз,
Икки тортим менга ҳам узат.

1973

ПАБЛО НЕРУДА

Расво бўлган номус-ор учун,
Жангда ўлган дўст учун йиғланг.
Ёв топтаган гул диёр учун,
Тақиқланган сўз учун йиғланг.

Қолган дардлар — чархнинг ҳазили.

1979

У Ф И Л

Тоб ташлаган йиғлоқ эшикни
Астагина очинг, аяжон.
Қўмсагандай мунгли қўшиқни,
Дуонгизни соғиндим чунон.

Фотиҳага қўлни очган дам
Тилардингиз менга бахт-файз.
Дер эдингиз:
«Улғайиб, болам,
Бўла қолгин колхозга раис...»

Афсус, телба кўнгилнинг майли
Таслим этди жуссамни жангсиз.
Шонрликка даъвом туфайли
Барбод бўлди «буюк режа»нгиз.

Раис бұлсам, қийиқни танғиб—
Енингизга қайтардим ҳар кеч.
Дом-дараксиз кетмасдим санғиб,
Хатимга зор бұлмасдингиз ҳеч...

Мана, келдим бугун соғ-омон,
Еннга артиб манглай теримни.
Шаҳарларда кездим гиргиттон,
Ноширларга мақтаб шеъримни.

Сесканмадим турса ёт кўча,
Жирканмадим ўзга болишдан.
Фақат қўрқдим гөҳида пича
Сизни кўрмай ўлиб қолишдан.

Ахир ҳар гал тунд боқса ношир,
Вужудимда дилдирарди жон.
Туюларди бошим ҳам оғир...
Бошгинамни силанг, аяжон.

Майли, юзим сийпалаган чоқ
Тимдаласин қадоқ қўлингиз.
...Эҳ, билмайсиз, бу қўлни нечоғ
Севишлигин ношуд ўғлингиз.

1978

САҲРОЙИ БОЛА

Абдулла Ориповга

Шимол қишин келтирган шамол
Чекинмоққа ундар қумлоқни.
Сарбонларни қилмоқчидек лол,
Кўймоқ истар кўҳна сўқмоқни.
Мунчоқ кўзли саҳройи бола
Барханларда изиллар яёв.
Янтоқлардан таралган нола
Мурғак қалбин тирнар беаёв.
Саксовулдан олгандек ибрат
Одимлар у буркамасдан бош.
Кўзларида ёниқ бир шиддат,
Кипригида лойқаланган ёш.
Ғижирлатар тишларин ўчкор,
Кучли эди қаҳри довулдан.
Кучукчасин қайсидир хунхор
Қувалабди саваб
Овулдан.
«Беҳ, Олапар!
Олапар!!!» — дея,
Одимлар у жовдираб ҳар ён.
Довул мисли қутурган туя,
Оч сорлардек ёприлар тўзон.
Бўзлар экан саҳройи бола
Оғзи шўрттак қумларга тўлиб,
Ҳар бир янтоқ қиларди нола
Таҳқирланган кучукча бўлиб.

1978

УСТОЗГА МАКТУБ

Соғингандим кўришмай узоқ,
Хатингизни олдим эрталаб.
Кўпроқ ҳамда яна яхшироқ
Шеър ёзмоғим қилибсиз талаб.

Инжиқликни кўрмагайман эп,
Ҳар қалай, сал раҳм этинг, устоз.
Ғамхўрим ва меҳрибоним деб,
Ахир Сизга қўйганман ихлос.

Бир қарашда жуда силлиқ гап:
«Кўпроқ ҳамда яхшироқ ёзиш...»
Бу дегани — жуда кам ухлаб,
Дил дардларин чуқурроқ қазिश.

Биласиз-ку,
Ҳислар тўфонин
Шеърга солмоқ эмасдир ўйин.
Баъзиларга кўнгил армонин
Тушунтирмоқ ундан ҳам қийин.

Дардлардан гап очишим билан
Қўшним лоқайд силтаб қўяр қўл:
— Ҳамма жойда тўляпти план,
Қорнимиз тўқ,
Ука, хурсанд бўл.

Тунов куни учраб бир шоввоз,
Деди:
— Бунча ўчсан қизларга?
Ундан кўра, дўкончини ёз,
Пайпоқ топиб берсин бизларга...

Эшитмоқлик гўлдан писанда
Даҳшатлидир суьга чўкишдан.
Ичгинг келар бундайин дамда,
Юпанасан ёки чекишдан...

Хуллас, соғман,
Тинчдир уй, қишлоқ,
Сингани йўқ ҳозирча созим.
Кўпроқ ҳамда яна яхшироқ
Хатлар ёзиб тулинг, устозим.

Туйсангиз ҳам исидан ҳасрат,
Ҳидлаб қўйинг шогирд «гули»ни.
Сизга атаб битдим шеърий хат
Ва кутмасман қалам пулини.

1978

* * *

Оқ байталнинг тақаси
Муҳрин босар тупроққа.
Чол охирги чақасин
Тугиб қайтар белбоққа.

Бозор қилиб қайтар чол,
Байталини йўрттириб,
Эгардаги олашол —
Хуржунини бўрттириб.

Кенг қўнжида ипқамчи,
Чўнтагида мурч-зира.
Овул унинг юпанчи,
Овунчоғи — набира.

Набиранинг ризқидир
Хуржундаги «қақа»лар.
Тугамаса бас умр,
Топилади чақалар.

1979

ҲАМИД СУЛАЙМОН

*Кўрса эди бу шеърни туркий тилин билиб,
Юз офарин ўқиғай эди шоҳимиз камол.
Ҳофиз Хоразмий*

Тангри бўлиб
Қайтарди у
Онага ўз дилбандин. —
Топиб келди Ҳиндистондан
Хоразмнинг фарзандин.

Куйлатолди
Неча юз йил
Куйламаган бир дилни.
Яхшиямки, биларди у
Шоҳлар билмаган тилни.

1982

ҚАМЧАТҚАДА КЕЧ КУЗ

Йўлакларда ўрмалар
Барглар мисли ўргимчак,
Печкасига ўт қалаб,
Портда ухлар «Баскунчак»¹.

¹ Танкернинг номи.

Булдуруқнинг запитдан
Чатнар ҳатто тош девор.
«Тёщин язык»¹ ортида
Мудрар кекса қайинзор.

Қулоқларни чимчилар
Шўр денгизнинг совуғи.
Кўн этикни юмдалар
Заранг ернинг қобиғи.

Боқсам кулгим қистайди
Сафардошим Машрабга,
Шолрўмолга ўхшайди
Бошидаги жун шапка.

Шу ерда ҳам юрмас жўн,
Хабардор у ҳар гапдан.
Дер:
— Арзонмиш самогон
Елизово тарафда.

Ароқ излаб кун ўтар,
Жонга тегди аёзлар..
Тушларимда гул тутар
Марғилонлик таннозлар.

1979

¹ Трассанинг жар ёқасидаги айланма қисми. Қишда сирпанчиқ ва хатарли бўлгани учун ҳазилкеш шофёрлар бу жойни «тёщин язык» (қайнана тили) деган аташаркан.

ТУРҒУН АЛИМАТ

Наво унинг қонидир,
Сетор эса — юраги.
Симга қўниб инграйди
Ушалмаган тилаги.

Пардаларга кўмган у
Тилидаги болини
Ва чайир эт ўзбекнинг
Таржимаи ҳолини.

1981

БОЛАГИНА

Дўстим Юсуф Зокировга

Бесўнақай туфлим остидан
Кунлар оқиб ўтган кезлари,
Таъқиб қилар соям ортидан
Миттигина оёқ излари.

Болалигим менинг ортимдан
Кезиб юрар ҳануз саргардон.
Чақноқ кўзи ялинар зимдан,
Қайтайлик деб имлайди нодон.

Ундан кетмоқ бўлсам мен нари,
Чопқиллар у тошиб гайрати.

Менинг ёшим улғайган сари,
Ошиб борар унинг ҳайрати.

Узлигимдан пастдалигимда
Гоҳ кимгадир сўйлайман ёлғон.
Яшамоққа усталигимдан
Болалигим ҳайрон ва ҳайрон.

Бу кеч менга жилмайган барно
Эрта ўзга ёрга тутса лаб,
Мен эҳтимол куйинмам,
Аmmo —
Болалигим йиғлайди ҳўнграб.

Ҳар қадамда меъёр ва ўлчам,
Буни қайдан англасин гўдак.
Ой сўнгида маош кутсам ҳам,
Шумтакага бўламан эрмак.

Ялинаман:
— Шафқат қил пича,
Таъқиб этма мени изма-из.
Аҳил эдик сен билан кеча,
Бугун қолмоқ истайман ёлғиз.

Айрилолмай сулув орзумдан,
Одимлайман манзилим томон...
Болалигим кезар ортимдан,
Қайтайлик деб имлайди нодон.

1979

* * *

Шамол хомуш еляпти,
Ла-ла-лай...
Қўшиқ айтгим келяпти,
Ла-ла-лай...

Мен куйлайман нечун гоҳ?
Ла-ла-лай...
Йиғламаслик учун... Оҳ!
Ла-ла-лай...

1976

* * *

«Қутлуғ жангда қўлимни —
Ўзинг баланд қил доим.
Йиртқичлардан элимни
Омон асра, худойим!..»

Етган бўлса ҳам кўкка
Мангуберди нидоси,
Ён босмади ўзбекка
Арабларнинг худоси.

1981

АЛИ БОБО ҲАҚИДА ҚУШИҚ

Али бобо,
Али бобо,
Бу оламда омад бордир ҳали, бобо.
Омад қуши яхшиларни излайверсин,
Емонга ҳам қўниб гоҳи қилар хато,
Қилар хато!

Али бобо,
Али бобо,
Ғарибнинг ҳам келди мана гали, бобо.
Ғариб зоти ортиб қолган кулчасини
Ўзи каби бечорага кўрар раво,
Кўрар раво!
Али бобо,
Али бобо,
Қўрқмай кирдинг ёвуз ғорга, балли, бобо.
Олтинларни қутқаролдинг моғор жойдан,
Уларга ҳам керак ахир тоза ҳаво,
Тоза ҳаво!..

1982

* * *

Булар бари бедаво,
Утирмайлик мушглашиб.
Юр, кетамиз яхшиси,
Енгил-елпи хўшлашиб.

Бу нухалар тушунмас
На байрам, на мотамга.
Сочгин ҳатто қаҳрингни
Тайинлироқ одамга.

1980

* * *

Каптарига меҳрибон бола,
Бугун бунча ухладинг узоқ.
Уйғонди тоғ,
Уйғонди дала,
Ногаҳонда сесканди япроқ.

Эшитилди тонгда бир нола,
Уни дала, тоғлар туйдилар.
Каптарига меҳрибон бола,
Каптарингни...
Отиб қўйдилар!

1978

* * *

Саксовулдек букчайиб,
Номоз ўқир тул кампир.
Уйламанг у ўзига
Тилаяпти деб умр.

Қабул этса тилагин
Топширмоқчи жонини..
Қўмсар шаҳид ўғлин у,
Қўмсар марҳум чолини.

1981

* * *

Тураверсин:
Уйчан букри тол,
Мусофирни ямлаган ботқоқ,
Қўрғошинлар тирнаган дувол
Ва лашкарлар чекинган сўқмоқ.

Тегманг менинг хотиротимга!

1978

ШЕЪРХОНГА

Уқи қорнинг очгани сайин,
Билиб ол шеър ўқиш шартини.
Чунки,
Қорнинг тўйгандан кейин
Тушунмайсан шоир дардини.

1975

ҚУШЛАР САЙРАЙВЕРАДИ

* * *

Атом
кеча қонга чўқтирди Хиросимани,
бугун даҳшатга солмоқда одамни,
эртага култепа қилиши мумкин оламни.
Нега энди ҳаммангиз
шўрли Эйнштейнга хўмраясиз?

Янглишмасам,
керосинни иқтисод қилмоқчи эди у..

1980

* * *

Сизларга
гул тутаман,
сув узатаман,
нонимни бераман.
Кулбамда
ортиқча жой ҳам бор.

Фақат
танкларда келманг!

1978

* * *

Жуда табаррук эди
бу коса.
Балки
Бобур ундан бол ялагандир.
Балки
Хайём ундан май смиргандир.

Сув ичаётиб синдирибсан-а,
ландавур!

1980

* * *

Кўп ёниб гапирдинг.
Менга
келажакни
тушунтирмоқчи бўлдинг,
чамамда.
Бошқатдан гапир,
балки ҳақдирсан.
Ҳозирча тушунмадим,
Чунки
сен айтаётган,
мақтаётган ўша одамлар ичида
мен ўзимни кўрмаяпман.
Мени ҳам ўйлагин-да!

1978

* * *

Бобонгга ўхшамагин, дедилар,
тажангроқ эди бобоси.
Дадангга ўхшамагин, дедилар,
чўрткесар эди дадаси.
Акангга ўхшамагин, дедилар,
қизиққон эди акаси...

Опасига тортди
ўша йигит.

1980

* * *

Хайр дединг.
Демак қайтишинг ҳам мумкин.
Кейин яна ўша гаплар:
алдоқчи янгиликлар,
бачкана орзулар,
тутуруқсиз хотиралар..
Умуман, қайтишдан олдин
бир ўйлаб кўр.

Кел, ҳар эҳтимолга қарши
видолашайлик.

1978

* * *

Шамол гувлайверади,
қушлар сайрайверади,
дарёлар шовуллайверади.
Балиқ эса,
ҳеч қачон гапирмайди.

Мен балиқ эмасман.

1979

МЕНИНГ УЧУН ОРЗУДИР БАРИ...

КИПРИГИНГ НЕГА НАМ...

Қайсидир бетайин девона
Алжираб заҳрини сочдими;
Қуйманиб бирон шўр пешона,
Сенга дил ҳасратин очдими,
Кипригинг нега нам,
Жонгинам?

Қолдингми дўстларсиз дилдираб,
Учдими исинган гулханинг;
Чақиндек ёки бир йилтираб,
Алдатиб кетдими севганинг,
Кипригинг нега нам,
Жонгинам?

Кўриб ё тўзғиган гулларни,
Ҳисларинг келдими жунбушга;
Варақлаб ё «Утган кунлар»ни,
Азадор бўлдингми Кумушга,
Кипригинг нега нам,
Жонгинам?

Ё ҳазин боқдими суратдан
Аламнок Фаластин аскари;

Хаёлан бўлиб сен беватан,
Кездингми у билан сарсари,
Кипригинг нега нам,
Жонгинам?

Эмасмиз шунчаки тирик жон,
Олий онг мавжуддир одамда
Ва бизда бор экан то виждон,
Йиғлаш-чун сабаб кўп оламда...
Кипригинг нега нам,
Жонгинам?

1979

КЕТМАГИЛ

Кетмагил,
Дилбарим,
Кўкда ой тўлар.
Бу кун у кўнглимиз сингари ярим¹.
Чақинлар чақнагай, қалдироқ кулар,
Толем баҳорин кутгил, дилбарим,
Кетмагил.

Кетмагил,
Париваш —

¹Турсуной Содиқова ибораси.

Руҳим тангриси,
Биламан, поёнсиз эмасдир бу дашт.
Биламан, зебодир уфқдан нариси,
Ҳазрати Саботга сиғин, париваш,
Кетмагил.

Кетмагил,
Бокирам,
Ҳўнграб ол пинҳон.
Уйғонай селгигач ёстиғингдан нам.
Агар мен йиғласам, кўздан оқар қон,
Йиғлатма. Қон тўкиш шартми, бокирам?
Кетмагил.

Кетмагил,
Севгилим,
Ҳолимга тушун.
Узликдан чекинмоқ — иснодли ўлим.
Қаршингда тураркан беҳисоб тугун,
Савол бермай яшаш қийин, севгилим,
Кетмагил.

Кетмагил,
Боқийдир —
Эътиқод, кураш.
Булардан жудо қалб хувиллоқ уйдир.
О, яна йиғими? Бўлма беҳуд ғаш...
Изтироб, ўкинч ҳам балки боқийдир...
Кетмагил.

Кетмагил,
Йиғлоғим,
Утар бу дамлар,
Имоним олдида йўқдир гуноҳим.
Биз учун тангридир яхши одамлар,
Улардан карам кут, кутгил, йиғлоғим,
Кетмагил.

1977

* * *

Бўсаларни соғиниб,
Жононларни ўйладик.
Мангуликка сиғиниб,
Она юртни куйладик.

Шунча шавқнинг барини
Баҳам кўрдик биз бирга.
Кел, берайлик ярмини
Шўрлик Усмон Носирга.

1978

* * *

Менинг учун орзудир бари:
қошларингнинг сирли имоси,
оғушингнинг нашъу намоси,
лабларингнинг шаҳду шаккари.

Менинг учун бир умр армон:
кўзларингда ёнмаган меҳринг,
дил истагин уқмаган зеҳнинг,
юрагингда сўнмаган гумон.

Енгиб бўлмас дарддир мен учун:
сен сўзимдан ранжиган дафъа,
сен ёнимда бўлмаган ҳафта,
сен тушимда ҳазин боққан кун.

Менинг учун хаёлдир фақат:
эркаланиб айтган дил розинг,
ёлғиз менга аталган нозинг
ва қалбингда туғилган шафқат...

1975

* * *

Хилватларда кезмагил танҳо,
Аччиқ бўлар рашкнинг гурбати.
Рашким ҳаққи, севгим ҳурмати,
Пандларимни эслаб юр гоҳо,
Хилватларда кезмагил танҳо.

Қабиҳларга зоғ бўл, маликам,
Улар қабиҳ тусдамас, балки.
Тор кўприкда турган аллаким
Йўл беришни истамас, балки,
Хилватларда кезмагил танҳо.

Едингдами сокин майсазор,
Кимдир четдан боқиб тургани?
Балки, сенсиз унга олам тор,
Балки, мендир ёмон кўргани,
Хилватларда кезмагил танҳо.

Кўлмак дея балчиққа ботар, —
Сел йўлидан юрганга қийин.
Балки, кимдир қўлингдан тортар,
Балки, қўйиб юбормас кейин,
Хилватларда кезмагил танҳо.

Шумқадамлар ажралар тўпдан,
Ёлғизларни пок ният жамлар.
Поклик ҳаққи, айрилма кўпдан,
Ҳамроҳ бўлсин сенга одамлар,
Хилватларда кезмагил танҳо.

1976

* * *

Шайтон деди
Баҳслашиб бирдан:
«Ишқ оташин қўш-чи қонингга!»
Севги боғин панжарасидан
Ошиб тушдим шунда ёнингга.

Қочма, гулрў,
Тутиб оламан,
Энди йўлим тўсолмас биров.
Васлингни ҳам ютиб оламан,
Шайтон билан ўйнасам гаров.

1973

* * *

Утаётиб,
Бағрим куйиб
Деразанга бўйлайман,
Мажнунтолни қучиб,
Унга
Дардларимни сўйлайман.

Новдаларни эмас,
Кошки
Сочларингни ўйнасам.
...Раҳмим келар
Уйда ёлғиз
Ётганингни ўйласам.

1981

II

Бу кун ғўрсиз, анор хоним, етилгайсиз, насиб этса,
Оҳорсиз кўк либосдин ҳам қутулгайсиз, насиб этса.

Киярсиз қирмизи кўйлак, Увайсийдек бўлурмиз лол,
Яна ўтли сатрларда битилгайсиз, насиб этса.

Куяр тупроқ баҳорга ноз қилур деб... сўнг топар
таскин
«Илиқ бағрим аро қишда кўмилгайсиз, насиб этса».

Фикр мағзи тўлур зора, бу енгиллик кетиб буткул,
Пича камтарланиб, оз-моз эгилгайсиз, насиб этса.

Қуёш тафтин берур қалбим ва оҳимдан сабо эсгай,
Кўзим ёши бўлур шабнам — чўмилгайсиз, насиб этса

Боқинг гоҳи — ётурлар зор куйингизда неча хаста,
Деюр Анвар: «Мени кўзлаб тўкилгайсиз, насиб этса».

III

Неча йилдир, хаёлимда мени бир қиз ялинтиргай,
Вале аслин тополмасман, нечун бежиз ялинтиргай?

Тасаввурим яратмишдир уни жамъи нафосатдин,
Шу боис не нафис ўлса, чўкурман тиз—ялинтиргай.

Тани гулмиш, юзи гулмиш, яна гулдан муаттармиш,
Ялинтиргай мени наргис, яна ялпиз ялинтиргай.

Қабоғини бодомларга қиёс айлаб, бодом экдим,
Нетай, ёзда боқиб бир бор, кузу қиш юз ялентиргай.

Лаби гоҳи бўлиб майгун, дудоғимга яқин келгай,
Қошин гоҳи ҳилол айлаб, туриб олис ялентиргай,

Нигоҳ ташлар самодан ул бўлиб соҳибжамол Зухро,
Ўзи хандон урар ҳар тун, мени маънос ялентиргай...

Қалом излар эсанг, Анвар, мадад сўргил Навойдин,
Ғазал битсам—гоҳи Машраб, гоҳи Ҳофиз ялентиргай.

1977

ҲАЗИЛ

Навойга ўхшаш-чун
Патдан қалам йўндирдим.
Чопон кийдим сал узун,
Бошга салла қўндирдим.

Сотиб олдим бир жуфт шам,
Вазирбоп пар ёстиқча...
Энди фақат талант кам
Ва... хотиним ортиқча.

1974

* * *

Ширин сўйлаб, тилингдан бол —
Хайр қилсанг, савоб бўлгай.
Фидойингга пича иқбол —
Хайр қилсанг, савоб бўлгай.

Жамолингдан тиниқ биллур,
Вужудингдан илоҳий нур,
Табассум-ла тишингдан дур —
Хайр қилсанг, савоб бўлгай.

Қучоғингдан илиқ кулба,
Дудоғингдан шакар-қолва,
Еноғингдан қизил олма —
Хайр қилсанг, савоб бўлгай.

Кўзингдан тонг, қошингдан шом,
Сочингдан бир заволсиз дом,
Висолингдан ёниқ илҳом —
Хайр қилсанг, савоб бўлгай.

1978

РОБЕРТ БЕРНС

Қуй ачиган шаробдан
Лаби учган қадаҳга.
Мастлар туфлар тож-тахтга,
Журъат олгач саробдан.

Уксинма, эй, хотинжон,
Бут бўлмагай бу рўзгор.
Бор экан то куч-мадор,
Бадавлатмиз, ич, нодон.

Асли бизмас, шоҳ — гадо,
Оддий шавққа муҳтож у.
Ҳам бугдойи бўлса-ю,
Ҳам май ичган зот — даҳо!

Иўл тополдик шавқ сари
Ҳатто тор ва зах жойда..
Ухлайверсин саройда
Ҳазрати олийлари.

1974

* * *

Ширин тушлар кўряпсиз
Оғушимга бурканиб.
Боқар рашкчи атиргул —
Деразадан,
Ўртаниб.

Атиргулни ҳидладим
Тўзғитмасдан,
Ўзмасдан;
Худди Сизни ўпгандек
Уйқунгизни бузмасдан.

1981

* * *

Чамаси,
Бир кокилим —
Узилар деб қўрқасиз,
Йўқса, мени у «дор»га
Тортардингиз шубҳасиз.

Ваҳоланки,
Инсоф-ла —
Уйлаб кўрсак, жонона,
Кокилингиз қирқтадир,
Жоним эса ягона.

1979

* * *

Балки Сизга гул керакдир?
Олақолинг гулимни.
Балки ёниқ дил керакдир?
Олақолинг дилимни.
Балки содиқ қул керакдир?
Фидокор қул мана — биз.
Балки... балки...
пул керакдир?
Сабр қилинг...
Топамиз!

1982

БИР ПАРИ БОР...

Бўйдор, қадди келишган,
Кўкраклари тўлишган
Бир пари бор...
Кимга зор?

Кўпдан яшар тоқ, хомуш,
Йигитлар дер: «Хуркак қуш».
Иффати пок,
Қалби чок.

Давра қурса шўх қизлар,
У хилватроқ жой излар.
Бу — ҳислатми?
Қисматми?

Ҳар оқшом сой бўйида
Бўзлар кимнинг ўйида?
Бермас уйқу
Бир туйғу.

Мунгли боқар гулларга
Ухшаб қари тулларга,
Ой очса юз,
У — маъюс.

Чирмандага ўхшар ой,
Ел шохларда чалар най,
Далли анҳор
Чергар тор.

Саҳна — соҳил, парда — тун...
Қўшиқ бошлар қиз маҳзун.
Бу — хонишми?
Нолишми?

Майса дилхун эгар бош,
Шабнам — кўздан оққан ёш.
Сақлар сукут
Пат булут.

Сув ялаб сой қирғоғин,
Упар қизнинг оёғин.
Қистар секин:
«Ол таскин!»

Қиз олисга боқар зор,
Олисларда нима бор?
Муҳаббатми?
Нафратми?

Бу — ўликка ё мотам,
Бу — тирикдан ё ситам,
Ё унутиш,
Ё кутиш...

Бўйдор, қадди келишган,
Кўкраклари тўлишган
Бир пари бор...
Кимга зор?!

1974

* * *

Ўз тинчимни ўйлайман,
Энди Сизни суймасдан.
Тунлар тўйиб ухлайман,
Ҳажрингизда куймасдан.

Фақат Сиз ҳам бир кун
Ишқ дардига чалинманг.
Бузиб яна уйқумни,
Тушларимда ялинманг.

1980

* * *

Бу дунёдан ўтганлар бир-бир
Неча анқов,
Неча муғомбир.
Виждонли ва виждонсотар ҳам,
Авлиё ва шайтонпадар ҳам.

Ўтган мендан дидли мижозлар
Ва Сиздан ҳам сулув таннозлар.

1978

* * *

Қаерларда юриб эдингиз?
Сизни кўп йил қидирдим,
Жоним.
Ётлар учун бор эса юлдуз,
Бўм-бўш эди менинг осмоним.

Қаерларда юриб эдингиз?
Сизни кўп йил қидирдим,
Чопдим.
Осмонимнинг юлдузин, эсиз,
Сўнаётган чоғида топдим.

1981

* * *

Дилбарим, чекканим жафолар ҳаққи
Ибодат қилурман бир умр сенга.
Укинчлар, тузалмас хатолар ҳаққи
Ибодат қилурман бир умр сенга.

Менга ғам ва ситам берганинг учун,
Кўзимга қатра нам берганинг учун,
Порадил қалам ҳам берганинг учун
Ибодат қилурман бир умр сенга.

Лабингдан сўнги ул инъом туфайли,
Висолдан умидвор оқшом туфайли,
Тақдирдан қасоскор илҳом туфайли
Ибодат қилурман бир умр сенга.

Эрка дил ҳисларин титганинг боис,
Ғафлатдан уйғотиб кетганинг боис,
Саботли, курашчан этганинг боис
Ибодат қилурман бир умр сенга.

1973

ЯШИЛ ТУЙҒУЛАР

Русьнинг сулув бекаси ўрмон,
Оғушига чорловчи висол.
Йироқ кетгач, қилурсан армон
Шўх жувондан айрилган мисол.

Гитарангни елкангга ташла,
Дўстим Егор,
Юр, сайр этайлик.
Олтин сочли қизларни бошлаб,
Яшилликка сингиб кетайлик.

Дил ғашлиги
Хазонлар каби
Сўқмоқларга тушсин тўкилиб.
Насиб этмас гўзаллар лаби,
Самбиттолдек қолсак букилиб.

Қарағайга боқайлик ғолиб,
Эшитайлик саъванинг арзин.
Шляпасин бошидан олиб,
Қўзиқорин айласин таъзим.

Сиполикдан ўгириб юзни,
Думалайлик юмшоқ пичанга.
Бўйчан шувоқ шудринг-ла бизни
Сийласин, шоҳ сочгандек танга.

Совға қилиб арча шохини,
Бу елпуғич... ё тароқ, дебон,
Қизлар эриб турган чоғида
Шартга ўпиб қочсанг-чи, нодон.

Нархи тушган матоҳдир бизга
Узгаларнинг фикри шу маҳал.
Маънодор кўз қисгину қизга,
Малла Егор, гитарангни чал.

Туйғулар ҳам мавж уриб бугун,
Товланмоқда яшил бир тусда.
Тўйиб-тўйиб куйламоқ мумкин
Эрк ҳақида
Поёнсиз Русьда.

1974

* * *

Битта шоир камайса нима,
Чарх яратар бошқа нусхасин.
Чўкиб кетса тўфонда кема,
Пишиқроғин ясар устаси.

Тўфонлардан сесканма, қалбим,
Қайиқлардек сузма қирғоқлаб.

Кемаман деб уммонга талпин,
Юз балога ўзингни чоғлаб.

Қайиқларда — истак ва хоҳиш,
Кемаларда — орзу ва мақсад.
Бугун сенда бир олам ташвиш,
Гал келганда ўзингни кўрсат.

Ё тилиб ўт довулнинг кўксин,
Ё кемадек фарқ бўл иззатда.
Унутмагил — қайиқлар чўкса,
Олинмайди ҳатто рўйхатга...

Тўфонлардан сесканма, қалбим!

1980

* * *

Кўп азият тортасан,
Меҳрибоним, бечорам.
Афсус, жуда соддасан,
Меҳрибоним, бечорам.

Менга аён тилагинг:
Бўлмоқчисан тирагим,
Меҳринг ўзи — кўмагинг,
Меҳрибоним, бечорам.

Тушунмайсан, қизгина,
Ҳар қадамда — кин, гина,

Гул деганинг гоҳ игна,
Меҳрибоним, бечорам.

Гарчи ғолиб — адолат,
Майдонда бор адоват,
Дилни тирнар рақобат,
Меҳрибоним, бечорам.

Ҳақлик енгар ўлимни
Ва ёритгай йўлимни.
Маҳкам ушла қўлимни,
Меҳрибоним, бечорам.

1976

* * *

Мен худо эмасман,
Менга бари бир,
Шарт эмас қаршимда бермоғинг жавоб.
Ўзим васл жаннатин тиланиб ахир,
Ишқ деган дўзахда чекапман азоб.

Балки кўп дилларга бергандирсан зеб,
Аввалги гуноҳлар ўзинг билган сир.
Ишонтир яхшиси фариштаман деб,
Мен худо эмасман,
Менга бари бир.

1974

* * *

Деразамга чойшаб ёпар тун,
Юлдуз ухлар, кўзларим бедор.
Тамакидан ўрмалаб тутун,
Чексизликка тирмашади зор.

Уйда гўё менга недир кам,
Ортиқчаман ёки уйимда..
Хаёлимда сахий бир санам
Имлар мени юпқа кийимда.

1978

* * *

Қалбим эриб гўё мой,
Ширин ҳисга кўмилди.
Қип-яланғоч бўлиб ой,
Булутларда чўмилди.

Борай десам ушбу кеч,
Олисадир ватани..
Кўз олдимдан кетмас ҳеч
Унинг оппоқ бадани.

1977

ШОИР ВИДОСИ

Мана, қалбим тугёни тинди,
Нигоҳимдан сўнди дардчил чўғ.
Пойингга бош уролмам энди,
Тилгинамда энди шарбат йўқ.

Мана, тинди қалбим тугёни
Ва унутдим ташналик ҳиссин.
Сенга бердим ёруғ дунёни,
Бошга урмам сочларинг исин.

Тинди қалбим тугёни, мана,
Қуй авжида узилгандек тор.
Ўтди довул, ўтди пўртана,
Энди сокин яшайвер, дилдор.

1974

ЕСЕНИННИНГ ПОРТРЕТИГА БОҶИБ

Севимли устод Эркин Воҳидовга

Кел, Сергей,
Қарз бергил илҳомдан пича,
Гонорар олган кун эриб тургандай.
Ахир, сен қабрингда жим ётган кеча
Арвоҳинг иккимиз бўлиб ичдик май.

Сатрлар рельсининг устида қотиб,
Турибман кўмирсиз паровоз мисол.
Айт-чи,
Сен ёзганда «Аёлга мактуб»,
Чекмоқдан умрингга етганми завол?

Агар мен бу кеча пуфлаган тутун
Осмонда бир парча булут бўлояса,
Севгидан орттирган дардларим бир кун —
Ёмғирга айланиб,
Ииғларди роса.

Сен билган Твернинг кашандалари
Санғирди кимнингдир чўнтагин кўзлаб.
Мен эса,
Давримнинг шўх бандаларин —
Қалбини тунаш-чун юрибман бўзлаб.

О, ўзинг биласан,
Қасбимиз оғир,
Мен буни аниқроқ сезяпман бу кун.
Гоҳи ўз қалбимни алдадим, ахир,
Кимнингдир дидига мослашмоқ учун.

Билмадим,
Таърифлаб беролармидим,
Гар мenden сўрсалар шоир бурчини?
Яхшиси, ўйланиб ўтирмай дердим:
«Ҳаёт — май, шоирнинг юраги — чинни!»

Шу чинни косадан сипқориб майни,
Сархушдил ўртандим неча тун, ҳеҳ-ҳей!
Хўб кечдим илҳом деб аталган сойни,
...Сен эса, жимгина ётибсан,
Сергей.

Ётибсан Пугачёв ерида сокин,
Бир вақтлар сен унга битгандинг дoston.
Торобий юртида юрибман,
Лекин —
Мен унга «тўртлик» ҳам ёзмабман ҳамон.

Кафтимга қўнган гард
Балки Муқанна,
Наздимда, ҳў сўқмоқ — ундан қолган из.
Парижда туғилмай ҳали мард Жанна,
Ёвларга от солган бунда Тўмарис...

Упаман бир чимдим, боболар ерин,
Совет юрти, лекин бугун поёнсиз:
«Куйлайман дунёнинг олтидан бирин
Мухтасар ном билан
Атаб уни Русь!»¹

Бу кунни сен орзу қилгандинг кеча,
Менинг ҳам тилагим ушалур шундай.
...Кел, Сергей,
Қарз бергил илҳомдан пича
Гонорар олган кун эриб тургандай.

¹ Қўштирноқдагиси С. Есенин сатрлари (Э. Воҳидов таржимаси.)

УЧЧАНОҚЛАР

1. АБАДИИДИР ЭЗГУЛИК

* * *

Мурғак қалбда, ошналар,
Ватан ишқи бошланар
Кулбаларнинг шифтидан.

* * *

Ранжимай тур бугунча,
Биласан-ку, кўпинча —
Мазах бўлар янгилик.

* * *

Чандиқлар кўп танимда:
Елкамдаги — ғанимдан,
Кўксимдаги — дўстники,

* * *

Маъқуллади оқиллар,
Қарши чиқди жоҳиллар,
Муғамбирлар — бетараф.

* * *

Милтиқда йўқ илтифот:
Гадоми ё олий зот,
Бир хил ўқда ўлдирар.

* * *

Кўз ёшларин артди у,
Шўхчан қўшиқ айтди у,
Ҳайрон боқар ғанимлар.

* * *

Шунча унвон олиб ҳам,
Шунча нишон олиб ҳам,
Суқрот бўла олмади.

* * *

Денгиздан у чиқиб соғ,
Маёққа гул қўйган чоқ
Оч ётганди маёқчи.

* * *

Деди менга бир жинни:
— Жумани едик, ини,
Шанбани ҳам ғажиймиз...

* * *

Умрин бевақт сўлдирди,
Уни бўғиб ўлдирди
Олтинлар ва ёлғизлик.

* * *

Ялмоғизга ўхшар вақт,
Бериб қурчоқсимон бахт,
Бизни ямлаб ўтади.

* * *

Тўйиб олиб шаробга,
Разм солдим атрофга, —
Ер тентираб айланар!

* * *

Қабиҳликда, зўрликда,
Сотқинликда, кўрликда
Бадномлик бор, шараф йўқ.

* * *

Оч ётиб ҳам қулмоқни,
«Инсонман» деб ўлмоқни
Эплаганга офарин!

* * *

Кўп жойларни кездим мен,
Бетобликда сездим мен
Ўз уйимнинг меҳрини.

* * *

Юрт ҳақида бу ўғлон,
Гапирмасди ҳеч қачон...
Юрти учун жон тикди!

* * *

Ой шодон, тун чароғон,
Ухлар гўё чол Кўқон
Худоёрхон қасрида.

* * *

У беш юзга кирган кун
Дилим бирдан бўлиб хун,
Дедим: «Бобур... ўлганми?!»

* * *

Чархдаги бор қаҳрамон —
Бўлар оддий оломон,
Битта жойга тўпланса.

* * *

Очиларкан чечаклар,
Туғиларкан гўдаклар,
Абадийдир эзгулик.

* * *

Тинмай кўз ёш тўкётиб,
Кўз ёшига чўкётиб,
«Бахтлиман!» деб қичқирди.

* * *

«Қани ўша ваъдалар?»
Деди аламзадалар,
Умр бўйи алдангач.

* * *

Ётга пастлик қилмади
Ва нокаслик қилмади,
Ўғлим мағрур юрсин деб.

* * *

Гўрков ишдан қайтпти,
Тингланг, қўшиқ айтпти
Эртанги гўр ҳақида.

* * *

Азроилга дер майхўр:
— Акаси, сал шошмай «ўр»,
Шу кўзаям бўшасин.

* * *

Лашкарларин қилди жам
Ва Боязид ўша дам
Туркияга айланди.

* * *

Мен ўзимга қозиман
Ва ҳозирча розиман
Юрагимнинг ҳукмидан.

* * *

Гўрўгли дер тушимда:
«Жангчимисан? Тушунмам, —
Қалқонинг бор, қилич йўқ...»

* * *

Тўнғич ўглин кўмди чол,
Оғир ўйга чўмди чол,
Қарғаб узоқ умрини.

* * *

Ошна, шу ҳам дардми, а,
Куюнишинг шартми, а,
Туҳмат қилса қўрқоқлар?

* * *

Ҳиссиётга берилмай,
Одамларга кўринмай
Яшаш ҳам бир истъдод.

* * *

Кўпдир амалнинг тури,
Амалдорнинг энг зўри
Фақат алиқ олади.

* * *

— Қел, бериб тур отингни...
— Аввал айт-чи зотингни,
Киминг ўтган чавандоз?

* * *

Туғилганмиз бир марта,
Улганда ҳам албатта
Сўнгги марта ўламиз.

* * *

Битта хоин бор жойда
Бефойдадир, бефойда,
Қалъалар ва соқчилар.

* * *

Айланмай десанг ёвга,
Бол берсанг ҳам бировга
Аввал ўзинг ялаб кўр.

* * *

Ҳордиқ бермай оёққа,
Югурияпман қаёққа,
Бобом ётган жойгами?

* * *

— Қадимийдир бу сандиқ,
Қопқоғида қон, чандиқ...
— Пул сақлашган, менимча.

* * *

Таъна қилмас мард одам,
Таъна савоб ишни ҳам
Айлангирар гуноҳга.

* * *

Бибихоним энди қуш...
Мозий ҳақда кўриб туш,
Ухлаб ётар гумбазда.

* * *

Огоҳ бўлинг, дўстларим,
Гўдакларнинг кўзлари
Аждодларнинг руҳидир.

* * *

Бўлолмасанг суюкроқ
Ҳамда ундан буюкроқ,
Нега уни ўлдирдинг?

* * *

Янглишмасам, бу шоир
Ўз қалбига мусофир,
Ёт қалбларга ҳукмдор.

* * *

Хоқон юрса саломат,
Тарихчилар маломат
Ёғдиrolмас бошидан.

* * *

Югуравер, толиқма,
Энг муҳими — ҳовлиқма
Манзил яқин қолганда.

* * *

Ёши ҳозир етмишда...
Келажак ва ўтмишга
Бирдек ўчкор боқад.

* * *

Қорни тўйса юрди шод,
Қорни очса солди дод,
Яшаб ўтди эчкидек.

* * *

Осдинг ўзбек Машрабин...
Исёнкорлар мактабин
Беркитмоқчи эдингми?

* * *

Утар юзлаб хоқонлар,
Чиқар минглаб фармонлар,
Она меҳри ўзгармас.

* * *

Пана жойга беркиниб,
Паст товушда сўкиниб,
Машқ қиляпти мардликни.

* * *

Тушунтиринг бир оғиз,
Эртакдаги ялмоғиз
Ҳозир қайси соҳада?

* * *

Ўликларнинг хизмати —
Тирикларнинг қисмати
Едга солиб турмоқлик.

* * *

Ғалаба ҳам икки хил:
Бирисидан яшнар дил,
Орланасан биридан.

* * *

Мавжуд экан ҳамият,
Давлат ҳамда жамият
Ҳисоблашар шахс ила.

* * *

— Айт-чи, бизда нима кўп?
— Режа, мўлжал, чама кўп,
Энг танқиси бу — имкон.

* * *

Сен миниб кўр... Миниб ол!
Рўй бермаса кори ҳол,
Майли, мен ҳам мингашай.

* * *

Гар ҳамёнинг қолса бўш,
Ким ҳам бошга урар, хўш,
Сендек қўли очиқни?

* * *

Енголмагач олишиб,
Мақтаб, қарсак чалишиб,
Уни йўлдан урдилар.

* * *

Ер юзида одам кўп,
Ҳамдард сероб, ҳамдам кўп,
Дадагинам йўқ холос...

* * *

Нега бунча хафасиз?
Хафа бўлманг, топасиз —
Утган кундан бошқасин.

* * *

Фалсафа кўп оламда...
Биламан, оғир дамда
Асқотар ўз фалсафам.

* * *

Умр шундай бир таом —
Мазалими, шўрми, хом,
Ейишимиз шарт барин.

* * *

Туйгулари боғдадир,
Орзулари тоғдадир,
Ўзи эса... хандақда.

* * *

Тун. Ненидир излар кўр,
Кўзи очиқ унга дер:
— Шам-пам ёқиб олсанг-чи.

* * *

Қойил унинг сабрига,
Учраб бир дўст жабрига
Қидиряпти яна дўст.

* * *

Янчди неча говларни,
Енгди қанча ёвларни...
Мағлуб бўлди ҳирсидан.

* * *

Темирданми асаби?
Қилич янглиғ ғазабин
Сақлар доим қинида.

* * *

Учроқ эди ухлашга,
Фикрлашга, йиғлашга
Имкон топа олмасди.

* * *

Май кўзасин бўшатиб,
Сўка кетди ўхшатиб
Жамики бўш идишни.

* * *

Қинга солиб шамширин,
Ёт, ожиз эл тақдирин
Уйлолган зот — буюк зот.

* * *

Уқ отилди ўрдакка,
Ўрдак тушди кўлмакка,
Чувалчанглар қочмади.

* * *

Мен яшайман тиланиб,
Сен яшайсан эланиб
Деди гадоё қўрқоққа.

* * *

Бўлмасайди ўч, ҳасад,
Тобутдаги бу жасад
Ҳали фарзанд кўрарди.

* * *

Айтолмаган бир гапи
Денгиздаги дур каби
Қолди қалбин тубида.

* * *

Бу эси паст ва латта
Ишониб йўқ жаннатга,
Чин дўзахда яшади.

* * *

Тан олмасди ўлимни...
Улаётиб, қўлимни —
Қисиб қўйди «хайр» деб.

* * *

У қувган эл тўпланди,
У бузган юрт тикланди,
Тирилмади Искандар.

* * *

Дединг: «Дард ҳам — жозиба...»
Ундай бўлса, розиман —
Жозибасиз яшашга.

* * *

Нам қидирма кўзимдан,
Ғам қидирма сўзимдан,
Улар бари дафтарда.

2. АБОРИГЕН! ДАРДЛАРИ

* * *

Абориген дардлари
Дунёдаги мардларни
Аборигенча йиғлатар.

* * *

Қандай иблис доллар бу?
Менга қарши ёллар у
Ҳаттоки ўз ўғлимни.

* * *

Қайсидир бир бемаъни,
Қуриб берди кемани...
Колумбда ҳам айб йўқ.

* * *

Талон қилдинг боримни,
Минг шукрки, оримни —
Ололмадинг, беномус!

1 Ўз юртида беватан қолган Америка ҳиндуларига бағишланади.

Оч бўлса-да бу қуллар
Чайласида тинч ухлар,
Қулдор титрар қалъада.

* * *

Очсам тарих китобин,
Хўжайин чўзиб олтин,
Дер: «Қилсанг-чи маишат...»

* * *

Кириб олдинг хонамга,
Ҳеч бўлмаса боламга
Сўйла менинг тилимда.

* * *

Бир яхшилик қил, ошна,
Мени дорга ил, ошна,
Осмай туриб босқинчи.

* * *

Қизил танли бир сотқин
Бус-бутун юрт ва халқин
Кемтик жонга алмашди.

* * *

Майли, бир кун тунайқол,
Сўнг уйинга жўнайқол,
Кўп суқланма даламга.

* * *

Шукур қил деб зўрлашса,
Ёт қонунда хўрлашса,
Демак қулсан, қарамсан.

* * *

Жангдан омон қайтди у,
Кўкрак кериб айтди у
Қанча одам отганин.

* * *

Ҳукмдорлар бир ҳовуч,
Аммо минглаб «исковуч»
Уларнинг зоғ кўзидир.

* * *

Сигинманглар, бандилар.
Биламан, бу тангрилар
Ён босурлар зўрларга.

* * *

Эҳ, Европа, Европа,
Бўлсанг-да бизга опа,
Уз болангни ўйлайсан.

* * *

Дўстларингни осишди,
Сенга қучоқ очишди,
Демак... демак. сотқинсан!

* * *

Қўрқмам хавfli йўлимдан
Ва йўлдаги ўлимдан,
Алданмоқдан қўрқаман.

* * *

Келдим руҳан ярадор,
Бергил малҳам ва мадор,
Она-Ерим — ҳамширам.

* * *

Бузманглар! Бу хароба —
Халқим учун баробар
Ун жилдлик шоҳ асарга.

* * *

Сенга фақат бу хоқон
Бера олгай зар, унвон,
Элга суюк қилолмас.

* * *

Қутулмайсан ўлдириб,
Рухим дўлга қўшилиб,
Сен аблахни савалар!

* * *

Бир бошингда бунча ғам,
Сенга ўзи нима кам,
Нонми, пулми... Ватанми?

* * *

Бу кинони кўрма, қўй,
Сен кўрётган ушбу тўй
Бизникимас, ўғилчам.

* * *

Товуш келди қабрдан:
«Адо бўлдим жабрдан,
Эдим беҳад виждонли...»

* * *

Пок кўрсатиб ўзини,
Бўяр кўпнинг кўзини
Айғоқчи ва фоҳиша.

* * *

Ўғлим бир кун ўч олар,
Ҳолдан тойса, куч олар
Қабримдаги тикандан.

* * *

Ғофил, ожиз ва хоммиз
Ҳам вақтинча омонмиз
Чумолидай, пашшадай.

* * *

Оқ танли бор бу гўрда...
Елвормоқда у мурда
Энди бизнинг худога.

* * *

Томошабин жаноблар,
Сизлар кўпроқ жавобгар
Жаллодларга нисбатан.

* * *

Жон берайлик, дўстим, шод,
Биз орзиқиб, кутган зот
Туғилажақ албатта.

* * *

Нонин олиб қўйнидан,
Миниб туриб бўйнига,
Сэр, жирканма деҳқондан.

* * *

Қул урганмиш ўғлини,
Қафасдаги тўтини —
Қўйворгани туфайли.

* * *

Энг муҳими, ўртоқлар,
Йўқолмасин сайроқлар,
Байроқдорни топамиз.

* * *

Итоатли бўл, деднинг,
Қаноатли бўл, деднинг,
Давомини айтмадинг.

* * *

Ғариб эди бечора,
Изладию кўп чора,
Охир гўрни танлади.

* * *

— Келар, шундай замонлар,
Чархда қолмас ёмонлар...
— Бўларкан-да зўр қирғин?!

* * *

Кўрлигини билишиб,
Сўнг соқов ҳам қилишиб,
Сохта унзон бердилар.

* * *

Ялинманглар, ўғиллар!
Ялинмоқдан тугилар
Беорлик ва хоинлик.

* * *

Тополмасанг бахтингни,
Сўролмасанг ҳаққингни,
Нега келдинг дунёга?

* * *

Дор ва газйиқ бор жойда,
Эркнинг уфқи тор жойда
Мард шоирлар туғилар.

* * *

Кимдир унга тупурди,
Мен индамай супурдим,
Менинг она-Ерим бу.

* * *

Деди көкса бодахўр:
— Майли, ҳушёр яшаб кўр..
Ҳушёрликка чидасанг.

* * *

Ёшли эди кўзлари,
Мунгли эди сўзлари,
Шафқат қилиб, алдандим.

* * *

Менда битта савол бор:
Нега атай қуриб дор,
Осилишмас ўзлари?

* * *

Зарда қилма тақдирга,
Чунки бизни занжирга
Солган нарса тақдирмас.

* * *

Нон емади зорланиб...
Тиланишдан орланиб,
Улиб кетди хорликда.

* * *

Тоғдан тушган бўрида
Ва босқинчи ўғрида
Эзгу мақсад бўлмайди.

* * *

Ойнинг ярми қоронғу,
Кўражакман мен ёғду
Сени зулмат ютган кун.

* * *

Бўлса бўлар қотилим
Ут юрагим ё тилим,
Хатарлиси нафсимдир.

* * *

Кўзингни оч, эй, занжи,
Сен сотётган бу қамчи
Қалтаклагай ўғлингни.

* * *

Кўриб қанча урушни,
Юзлаб ватанфурушни,
Яшаяпти, бу Ватан!

* * *

Игсак барча қаламни,
Бу халқ кўрган аламнинг
Баёнига етмайди.

* * *

Европалик солдат ҳам,
Европача одат ҳам
Аборигенга бир хил ёв.

3. ЭҲ, АЕЛЛАР ДУНЕСИ!

* * *

Ташвишланма, ёр, ҳечам,
Ой ботмағай бу кеча
Ва тугамас бўсалар.

* * *

Мени айлаб девона,
Қалбимда бир жонона
Яшар бeфapқ, бeзaвoл.

* * *

Елғиз юрсам дамо-дам,
Товуш келар самодан:
«Ношуд! Йўқми севгилинг?»

* * *

Анграйтириб қизларни,
Саргузаштин сўзларди
Қисман ростни ҳам қўшиб.

* * *

Куёвгинанг пулдормиш,
Кийимларинг гулдормиш,
Лек, зормишсан меҳрга.

* * *

Мавжуд экан то аёл,
Бўлиб бежо ўй-хаёл,
Яшайверар шайтон ҳам.

* * *

Хилватларда излар йўқ...
Наҳот довдир қизлар йўқ
Шундай катта қишлоқда?

* * *

Ҳафароқман онамдан,
Нега Сиздек санамдан
Мени олдин туғмади?!

* * *

Кўнгли бўшдир пок қизнинг,
Чунки ширин мағизнинг
Юпқа бўлар данаги.

* * *

Бу художўй қария
Жаннатдаги парига
Уйланармиш уялмай.

* * *

Топинг менга бир хотин,
Суриштирманг таг-зотин,
Шеърни севса бўлгани.

* * *

Утмишидан беркиниб,
Дафн этиб илк севгини,
Бугун эрга тегяпти.

* * *

Тафт йўқ жоҳил хотинда,
Ухшар намхуш ўтинга —
Ту таб, кўзни ачитар.

* * *

Бир бўсага кўндирдим,
Шу заҳоти синдирдим
Муқаддаслик қадаҳин.

* * *

Ундан сўнги хат келди,
Тоғдек вазмин дард келди
Юпқагина қоғозда.

* * *

Ҳар сафар кеч қайтасиз..
Қайдан топиб айтасиз
Эрга шунча баҳона?

* * *

— Эҳ, аёллар дунёси!
Борми унинг қиёси?
— Ухшар тилло қопқонга.

* * *

Куёв қалай, келиншо?
Тушларингиз мабодо
Келмадими тескари?

* * *

Жазманларин олқиши
Севгилисин қарғишин
Эшиттирмас бу қизга.

* * *

У дунё — йўқ, о, санам,
Жаннат билан жаҳаннам —
Меҳринг билан қаҳрингдир.

* * *

Тўхта, фурсат! Оқма, сув!
Бағримдаги бу сулув
Қаримасин ҳеч қачон.

* * *

Ерда ётган сурагинг
Гўё мандан сўради:
«Бахтлимисан, бевафо!»

* * *

Ер кўзида чақин бор,
Қалбим, қўрқмай яқин бор,
Йироқ кетсанг, куйдирар.

1979—1981

ТАШРИФИНГИЗ ҚИЛДИ МЕНИ ЛОЛ

ҚАҲРАТОН

Далли бўрон қилмоқда нолиш,
Йиртилгандек улкан пар болиш,
Тўзғиб тушар самодаж қорлар.
Дўст аталган ўша беорлар
Далдага зор бўлганим дамда,
Ёлғиз қўйиб мени хонамда,
Юргандирлар уйларин беаб...
О, уларда метиндек асаб!

Кимда асаб бўлса мустаҳкам,
Чекинармиш ундан буткул ғам
Ва мушқули битармиш осон...
Балки, чиндир,
Балки, ғирт ёлғон.

* * *

Тамакини пайдар-пай тортиб,
Хаёл деган кўлмакка ботиб;
Синиққанот ўрдак сингари
Учолмай шу кўлмакдан нари,
Ўлтирибман кулбамда ёлғиз.

Сизни эсга олсам, барно қиз,
Хушомад деб ўйламанг асло.
Лутфингизга зормасман,
Аmmo —
Ҳайкал каби мағрур ва ҳиссиз,
Қоровулдек бедор ва ишсиз
Тонгни қарши олгандан кўра
Бошга ўтмиш лентасин ўраб;
Куйланса-да жафолар нуқул,
Ишқ қўшиғин тинглаган маъқул.

Дардчил қўшиқ,
Лекин, менимча,
Бошланиши ёмонмас унча.
У қўшиқнинг кириш қисмида
Бир овсарнинг сокин жисмида
Туғён уриб илоҳий туйғу,
Кўзларига қўнмайин уйқу,
Хандон-хушон нафас олгани —
Бир малакни севиб қолгани
Куйланади жўшқин,
Жарангдор,
Тинглаганлар қўмсагай такрор.

У қўшиқнинг авжида эса,
Қиз ёрига тутиб илк бўса;
Эзгуликка жўрлаб дил созин,
Лабдан тўкиб майин овозин,
Оғуш ичра нозик тўлганиб,
Ўз ишқини куйлагай ёниб.

Наҳотки у куйлагай ҳамон?
Наҳот, бу — рост?
Наҳот, бу — ёлғон?

* * *

Хаёлимда эшикни очиб,
Остонамга қорларни сочиб,
Кирдингиз-у кулбамга секин,
Бош эгиб жим турибсиз, лекин.

Ташрифингиз қилди мени лол..
Кирақолинг, жоним,
Бемалол,
Гарчи энди қалбимда Сизга —
Бераҳм ва бедаво қизга
Топилмаса ҳамки дуруст жой,
Илк бўсалар ҳаққи,
Ҳойнаҳой,
Ҳурмат этиб бахтим ўғрисин,
Кўрсатурман уйнинг тўрисин.

Бордир, ахир, қадим ривоят:
Мардлик қилиб бир мезбон ғоят,
Шод этмоқ-чун майхўр меҳмонин,
Май топмагач,
Тутиб ўз қонин,
Жон берганмиш сўнгра беармон.
Балки, чиндир,
Балки, ғирт ёлғон.

Кенг хонада ёлгиз ўзимиз,
Лек, афсуски,
Энди сўзимиз
Аввалгидек қовушмас сира.
Таъбим бир оз кўринса хира,
Кечиргайсиз ношуд мезбонни.
Ранжитмоқ-чун Сиздек жононни,
Мургак қалбим кинга тўлиб ё,
Онадан зўр аблаҳ бўлиб ё
Тугилишим керак эди мен.
Рухсат беринг,
Туриб энди мен,
Дамлаб ҳижрон каби аччиқ чой,
Сўнгра, гаплар топиб пойма-пой;
Йиғласа-да юрагим юм-юм,
Шод бўлишга тиришай бир зум.

Фақат,
Билмай турибман ҳозир.
Сизга нелар бўларкин манзур?
Истасангиз,
Кўнглингиз учун
Сочингизни силашим мумкин.
Ё қувликка солиб ўзимни,
Сохта қувонч тўлган кўзимни
Сизга тикиб турайми бирпас?
Ҳуснингиздан бўлган каби маст,
Гоҳ талпиниб,

Гоҳи афв сўраб,
Қаҳрингиздан бир оз хавфсираб
Сўзлашимни хоҳларсиз, балки?
Тувакдаги гул каби ёки,
Жамол очиб ночор ва маъсум,
Бахш этайми сунъий табассум?

Лек, булардан бизга қандай наф?
Сохта туйғу
Ҳамда қуруқ гап
На юракка беролгай далда,
Чўғ бўлолгай ва на сандалга.
Ундан кўра,
Қордан қиз ясаб,
Бир дақиқа туриб лабо-лаб,
Сиз топтаган меҳримнинг ярмин —
Унга сочсам,
Бўлингки амин,
Сиздан кўра эрирди тезроқ
Ва қайта муз бўлмасди мутлоқ.

Афв сўрайман сулув меҳмондан,
Наҳотки қор тушиб осмондан,
Ерда Сиздан бўлолса афзал?
...Таажжуб,
Яна қизишибман сал.
Кулмоқчийдим,
Ахир, мен мезбон..
(Куйганим рост,
Кулганим ёлғон.)

Жоним,
Қилиб кўринг-а фараз,
Ешлигимдан ҳамроҳим — араз.

Ҳали жуда гўдак чоғимда,
Юрмай туриб ўз оёғимда;
Кечроқ мамма тутгани боис,
Гинахонлик бўлар деб жоиз,
Юларканман аямнинг юзин.
(Бу — раҳматли бувимнинг сўзи.)

Шим кийишни ўрганган кезим,
Энди кириб қолди деб эсим;
Ҳайит ёки байрам бўлган кун
Эркакча сарф-харажат учун
Маблағ сўраб кеккайганим дам,
Майдароқ пул берсалар дадам,
Олаётиб чақани ночор,
Қилар эдим хафалик изҳор.

Роса ўн йил ўқиб мактабда,
Қолавердим руҳан мен латта.
Мана, Сизга оддий бир мисол:
Дарс пайтида рўй бериб кор-қол,
Бўшаб қолиб давотим ногоҳ,
Сўрганим чоғ бор-йўғи сиёҳ,
Пастлик қилса бирон синфдош,
Кўзларимдан сизар эди ёш.

Уч-тўрт шеърим чиққач марказда,
Амирийдек одимлаб аста,
Борарканман йўлакдан танҳо;
«Зўр шоир»га қилмасдан парво,
Ен-веримдан ўтганлари дам,
Ранжиганман одамлардан ҳам.

Ёшлар инжиқ бўлиши мумкин.
Ҳатто ўттиз ёшда мен бугун
Гарчи ноҳақ,
Гарчи беҳуда
Ва кулгили бўлса ҳам жуда;
Панжам билан юзимни тўсиб,
Ўлтирибман дўстлардан ўксиб.

Қайсидир чол айтганди ўғит:
«Кўнглингни бўш қилмагин, йигит,
Сақлай десанг курашларда жон...»
Балки, чиндир...
Балки, ғирт ёлгон!

* * *

Бўлсам ҳамки аразгўй ва суст,
Ҳар ҳолда бир одатим дуруст;
Юрагимда узоқ турмас кин,
Йўқса,
Бўлиб қолардим худбин.

Уйлаб кўринг ўзингиз ахир,

Хоҳи ширин,
Хоҳ бўлсин тахир,
Борлиғи-ла гўзал ҳаётни —
Кўплар ялаб тўймаган тотни
Менга онам қилган-ку тортиқ.

Дадам эса, ҳаммадан ортиқ —
Уйлар эди бахтим, тинчимни.
Гоҳ оғритган бўлса ичимни,
Бу суиқасд эмас,
Соддалик.

Олсинлар деб саломга алик,
Эгиламан одамларга ҳам.
Чунки, улар бўлмасайди жам:
Тошқин шавқим,
Учқор алашим,
Жангар туйғум,
Дошли қалашим,
Эркин орзум,
Озод қўшиғим,
Меҳрим,
Қаҳрим,
Севгим ва йиғим
Хор бўларди бўм-бўш оламда, —
Қабристонда порлаган шамда
Бўлмагандек файзу нафосат.

Яшолмасдим дўстларсиз албат.
Дафъатан шод бўлган онингда,
Турмасалар ҳамки ёнингда;

Дилнинг ногоҳ ўкинган маҳал
Кечикиброқ келсалар-да сал,
Улар руҳнинг синмас таянчи,
Қалб сандиғин туганмас ганжи.

Меҳмонгинам,
Бироқ, Сиз ҳақда
Сўйлай олмам бунчалар мақтаб.
Бўлиб ахир неча вақт бирга,
Шерик қилиб ҳар нафас сирга;
Тортиқ этиб кўнглимда борин,
Илк севгимни
Тўкмай оҳсин
Қўлингизга тутқазсам-да, ёр,
Бўлганмисиз мендан миннатдор?
Танангизга солиб ранж, титроқ,
Қипригингиз таққанда мунчоқ;
Сиздан кўпроқ зирқираб таним,
Тинчлантувчи гаплар айтганим
Ҳеч бўлмаса ёдингиздадир?
Тушунаман,
Сизга бари бир,
Юрганим чоғ руҳан дарбадар,
Олмадингиз ҳолимдан хабар.

О, ранжитиб қўйдингиз кимни?!
Мен ахир энг ноёб туйғумни
Фақат Сизга юргандим асраб...

Ёрга бода тутган қирмиз лаб,
Кўҳлик билан чимрилгувчи қош,
Қувончлардан тўкилган кўзёш,
Қабоҳатдан ўгрилган юзлар,
Садоқатдан сўзлаган кўзлар,
Қонда жўшган шиддат сурури,
Шернинг отамерос ғурури
Шу севгимга берганди пардоз...

Йўқ, булар кам,
Булар ҳали оз.
Айтсам,
Наҳот адо бўлғуси?

...Гўдакларнинг ширин уйқуси,
Шодагулнинг дилкушо атри,
Шерозий ва Машрабнинг сатри,
Оҳуларнинг ҳуркак нигоҳи,
Келинларнинг нашъали оҳи,
Ватанимнинг бағри кенглиги,
Ениқ қалбнинг ойга тенглиги,
Қайс-Лайлининг севинч-ҳасрати,
Ўзбекнинг бор гўзал одати
Шу севгимда эди мужассам...

Йўқ, булар оз,
Булар ҳали кам...

Алам билан эслайман ҳануз:
Кўкдан узиб бергандек юлдуз,

Кўзингизга боқиб пурвиқор,
Этганим чоқ севгимни изҳор,
Дегандингиз қилиб Сиз гумон:
«Балки, чиндир,
Балки, ғирт ёлғон...»

* * *

Садқан сар чекканим ранжим.
Сезмоқдаман,
Энди юпанчим
Янги тонгдан умид
Ва чидам.
Хотиротга айланган дадам
Бугун тунда тушимга кириб,
Ажабмаски, тасалли бериб,
Овунтирса эрка фарзандин.
Она ўтга отмас дилбандин, —
Уша содда, олижаноб зот
Вафодордир менга умрбод.
Инонаман,
Бу кун тўксам ёш,
Бирон дўст ё собиқ синфдош
Артиб қўяр уни ўша тоб.
Олмоқ учун шунчаки савоб,
Ҳар иккинчи нотаниш одам
Қўйгай менинг дардимга малҳам.
Яна англаб етдимки бугун:
Дунёда энг чеҳраси гулгун,
Бағри баҳор тонгидек илиқ,

Бор вужуди меҳрга тўлиқ
Покдомон ва сахий шу Ватан —
Севгимга энг лойиқ гулбадан!

* * *

...Хаёлимда эшикни очиб,
Остонамга қорларни сочиб,
Кирдингиз-у кулбамга секин,
Бош эгиб жим турибсиз, лекин.

Афсус,
Ташриф буюрдингиз кеч..
Хам қилманг, лек, бошингизни ҳеч.
Чунки, Сизни кўрсам дилпора,
Қўрқаманки,
Қалбим бечора
Дош беролмай, йиғлагай такрор..
Жоним,
Мени қийнаманг бекор.

Вазиятни очиқ айтганда,
Мен аразгўй,
Ношукр банда
Сиздек оқил жононни бугун
Майда-чуйда айбингиз учун
Таҳқирлашга турибман тайёр.

Ташқарида ҳануз ёғар қор..
Момиқ парлар тўзғитиб само,

Лойда ётган ишқимни гўё
Дафн этишга бермоқда ёрдам.

...Ишқим бир бор кўмилди,
Эркам!
Уни қайта кавлаб олишга,
Сизни такрор севиб қолишга
Менда энди этишмас имкон..

Ёнганим рост,
Тонганим ёлғон!

1976

* * *

*Шаҳид бўлди бири навқирон,
Иккинчиси туғилди бевақт.
Ултирибман хомуш ва ҳайрон,
Марсиями ёки битай мадҳ?*

*Совуқ боқдим зимдан гўдакка,
Марҳум эса кўринди гулгун...
Қарилликни олиб йўрғакка,
Ешлигимни дафн этдим бугун.*

1975

МУНДАРИЖА

«Урилажак дўқлардан...»	3
-----------------------------------	---

АБАДИЙДИР НУР ВА ҲАҚИҚАТ

«Нодонларга арзим йўқ...»	4
Фарғоналиклар	4
Қодирийни эслаб	6
Қирғиз дўстимга	7
Мартин Иден	10
Муқаддас туйғу	12
«Болакайни барвақт уйғотинг...»	13
Машраб дор остида	14
«Сигаретинг сўнггиси бўлса...»	14
Пабло Неруда	15
Ўғил	15
Саҳройи бола	17
Устозга мактуб	18
«Оқ байталнинг тақаси...»	20
Ҳамид Сулаймон	21
Қамчаткада кеч куз	21
Турғун Алимат	23

Болагина	23
«Шамол хомуш еляпти...»	25
«Кутлуғ жангда...»	25
Али бобо ҳақида қўшнқ	26
«Булар бари бедаво...»	27
«Каптарига меҳрибон бола...»	27
«Саксовулдек букчайиб...»	28
«Тураверсин...»	28
Шеърхонга	29

ҚУШЛАР САЙРАЙВЕРАДИ

«Атом...»	30
«Сизларга гул тутаман...»	30
«Жуда табаррук эди...»	31
«Кўп ёниб гапирдинг...»	31
«Бобонгга ўхшамагин, дедилар...»	32
«Хайр, дединг...»	32
«Шамол гувлайверади...»	33

МЕНИНГ УЧУН ОРЗУДИР БАРИ

Қипригинг нега нам	34
Қетмагил	35
«Бўсаларни соғиниб...»	37
«Менинг учун орзудир бари...»	38
«Хилватларда кезмагил...»	38

«Шайтон деди...»	40
«Утаётиб...»	40
Ғазал шаклидаги шеърлар	41
Ҳазил	43
«Ширин сўйлаб...»	44
Роберт Бёрнс	44
«Ширин тушлар кўряпсиз...»	45
«Чамаси...»	46
«Балки Сизга гул керакдир!»	46
Бир пари бор	47
«Уз тинчимни ўйлайман...»	49
«Бу дунёдан ўтганлар...»	49
«Қаерларда юриб эдингиз?»	50
«Дилбарим...»	50

ДИЛКАШ СЕРГЕЙ КУИЛАР ҚАЛВИМДА

Яшил туйғулар	52
«Битта шоир камайса...»	53
«Кўп азият тортасан...»	54
«Мен худо эмасман...»	55
«Деразамга чойшаб ёпар...»	56
«Қаябим эриб...»	56
Шоир видоси	57
Есениннинг портретига боқиб	57

УЧЧАНОҚЛАР

Абадидир эзгулик	60
Абориген дардлари	76
Эх, аёллар дунёси	86

ТАШРИФИНГИЗ ҚИЛДИ МЕНИ ДОЛ

Қаҳратон	92
«Шаҳид бўлди бир навқирон...»	105

На узбекском языке

АНВАР АБИДЖАН (АБИДЖАНОВ)

НЕ УХОДИ

СТИХИ

Тақризчи *Машраб Бобоев*

Редактор М. Аъзамов

Рассом Р. Зуфаров

Расмлар редактори А. Мамажонов

Техн. редактор Э. Саидов

Корректор А. Азимов

ИБ № 2098

Босмахонага берилди 11.11.84. Босишга рухсат этилди 22.03.85.
Р 13064. Формати 60x90 1|32.
Босмахона қоғози № 2. Адабий гарнитура. Юқори босма.
Шартли босма л. 3,5. Шартли кр.-оттиск 3,75. Нашр л. 2,88.
Тиражи 5000. Заказ № 88. Баҳоси 35 т.
Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти. 700129.
Тошкент, Навоий кўчаси, 30.

Нашриётлар полиграфия ва китоб савдоси ишлари бўйича
ЎзССР Давлат комитети Тошкент «Матбуот» полиграфия иш-
лаб чиқариш бирлашмасига қарашли Бекобод шаҳар босма-
хонаси.

Обиджон, Анвар.

Кетмагил: Шеърлар. — Т. :Адабиёт ва санъат нашриёти, 1985. 112 б.

Чиқиш маълумотларида авт.: Анвар Обиджон (Обиджонов).

Анвар Обиджон ҳаётимиз ҳақида меҳр билан кўпинча жилмайиб шеър битеди. Юзаки қараганда маънос бўлиб кўринган шеърлари ҳам ҳаётсеварлиги, кескирлиги, топоғонлиги билан ажралиб туради. Мазкур тўпламга унинг она-Батая, халқ, инсон ва унинг тақдири, улкан дўстлик, ҳамжиҳатлик, муҳаббат ва оқибат ҳақидаги шеърлари киритилди.

Уз 2

Абиджан, Анвар. Не уходи: Стихи.